

האדם בהשתדלותו, בסך הכל מקרב לעצמו במדויק את מה שנגזר עליו משמים!!!

« האדם בעצמו מביא על עצמו את מה שנגזר עליו!!! »

כתיב בפרשה וַתֵּרֶד בַּת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר וַנַּעֲרָתֶיהָ הִלְכָת עַל יַד הַיָּאֵר וַתֵּרֶא אֶת הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֶמְתָּהּ וַתִּקְרָהּ (שמות ב. ה). הגמ' במסכת סוטה (יב.) אומרת, שגזירת כל הבן הילוד היארה תשליכהו (שמות א. כב) שגזר פרעה, היה משום שאיצטגנינו אמרו לו שמושיען של ישראל במים הוא לוקה, ומתוך הפחד הגדול מאיש זה שעתידי להציל את ישראל, גזר על כל הבנים להטביעם ביאור, ואף על עמו גזר כן, וכל זאת כדי להיפטור מהאיש הזה, דהיינו ממשו.

מרחן הגר"י קנייבסקי זצ"ל (בספרו ברכת פרוץ) עומד על לקח מאלף הנלמד מפרשה זו, שהרי אנו רואים שפרעה עשה כל טעדי שבעלמא כדי להביא למותו של מושיען של ישראל, אולם הסוף היה, שבתו שלו הצילתו מן הים, והוא בעצמו גדלו וטיפחו עד שנהיה לגדול, ומתוך ביתו יצא הושיע את ישראל מידו הוא.

ומסיק שם בזה"ל: "והכלל היא, שכל מעשה אנוש ותחבולותיו לא יועילו אפילו כל שהוא להוסיף או לגרוע ממה שנגזר עליו בראש השנה (וזלתי ע"י תפילה וע"י זכויות ותשובה יכול גזר הדין להשתנות), ומה שהאדם בתחבולותיו ובהשתדלותו מצליח כמה פעמים לפעול כרצונו, זה יבוא בדבר שכבר נגזר משמים שיהיה כן, שגם לולי השתדלותו היה נגמר הדבר בכי טוב לטובתו בעזרה זו או כיוצא בזה."

ויש שלא נגזר עליו דבר זה וגם כן הרבה פעמים מניחים אותו להצליח, רק שלעומתו יפסיד כמות הנאה זו ממש במקום אחר ממה שהיה ראוי לו, כי לא יועיל שום השתדלות לשנות משהו מכפי מה שנגזר עליו. וכן אמרו חז"ל (במס' יומא לה.), "מכאן אמר בן עזאי, בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך", ופירש"י, "אל ידאג אדם שמא יתקפח פרנסתו, כי על כרחך בשמך יקראוך והושיבך במקומך ומלך יתנו לך, אין אדם נוגע במוכן לחבירו אפילו כחוט השערה, ואין מלכות נוגעת בחברתה ואפילו במלוא נימה", עכ"ל הברכות פרוץ.

וכך מצינו בהמן הרשע, שכל פעולותיו שעשה למען חיזוק מעמדו, דוקא המה היו בעוכריו להפילו. כפי שאנו רואים שהמן בעצמו הוא זה שיעץ לאחשוורוש להרוג את ושתי, כפי שאומרים חז"ל (מגילה יב.) ש'ממוכן זה המן'. ועי"ז נעשתה אסתר למלכה, והיא היא שעל ידה היתה מפלתו של המן, כמבואר במגילת אסתר.

והנה במדרש מובאים בענין זה שלש דיעות למה יעץ ממוכן לדחות את ושתי. דעה ראשונה, משום שושתי לא הזמינה את אשתו אל המשתה, ורצה לנקום בה. לפי הדעה השנייה, רצה המן שיחוקקו חוק שכל איש יהיה שורר בביתו, משום שהיתה לו אשה רעה שהיתה שולטת עליו. ודעה שלישית היא, שממוכן רצה שהמלך ישא את בתו שלו לאשה, (ובתרגום שני מבואר שגם בתו הובאה אל הגי ונעשה נס שריח רע היה יוצא מפיה וכו', ויגרשוה יעו"ש).

ואנו רואים שדוקא 'השתדלותו' הזו כדי לנקום באחרים או כדי לזכות לגדולה ותהלה, לבסוף גרם למפלתו של עצמו, ע"י שהמלך נשא את אסתר המלכה.

עוד אנו רואים בחלק האחר של השתלשלות הסיפור, שהמן הגיע בבקר אל המלך לומר לו לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו (אסתר ו. ד), ולשם כך הגיע בזריזות אל המלך כבר על הבוקר, וזו בדיוק היתה הסיבה שהמלך שאלו מה לעשות יקר וגדולה מיד אחרי הלילה, ואחר שנדדה שנתו וקרא בספר הזכרונות, צויה לו המלך לעשות כן למרדכי היהודי היושב בשער המלך, הרי שזריזותו של המן שחשב בזה להגדיל את שמו ויקרתו, דוקא זו היא שהפילתו בפח יוקשים.

וגם עשיית העץ גבוה חמשים אמה היא היתה הסיבה לתלייתו של המן עצמו, כי כפי הנראה עפ"י חוקי פרס ומדי לא יכול היה אחשוורוש להרוג את המן על כך שביקש את נפש היהודים ולאבדם, משום שהיה זה בהסכמת אחשוורוש, וגם מה שהיה המן נופל על המטה אשר אסתר עליה, יכול היה לטעון שנפל באונס, ואנו רואים כי גמר החלטת אחשוורוש לתלות את המן היתה עפ"י דברי חרבונה שאמר גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עמד בבית המן גבוה חמשים אמה (אסתר ו. ט), ורק כאן התעורר כעסו של אחשוורוש ואמר מיד ובמהירות לתלות את המן על העץ הזה, ואכן הוא נתלה מיד.

הרי שהכנת העץ שהיה חושב המן בשביל מרדכי, היא היתה הסיבה לתלייתו, וזהו מה שאמרו חז"ל על פסוק זה אשר הכין לו (אסתר ו. ד) ואחז"ל (מגילה טז.) שהכוונה היא, שהכין לו לעצמו, וכמו שכתוב ולו הכין כלי מות חציו לדלקים יפעל (תהלים ז. ד) בור כרה ויחפרהו ויפל בשחת יפעל (שם, טז).

כל זה בא ללמדנו שכל מעשה אנוש ותחבולותיו לא יועילו להזיז אפילו זיז כל שהוא ממה שנגזר בשמים, ולא עוד, אלא שאותן פעולות שעושה למען השגת רצונו, הן הסיבה שיהיו דוקא כמו שנגזר עליו באמת.

« החריצות הבל ובלתי יעיל!!! »

הכלי יקר על הפסוק ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף (שמות א. ח), כתב בזה"ל: "כי לא ידע מה שקרה ליוסף, כי אחיו היו משתדלים בכל עוז להאבידו ולבטל חלומותיו, ולא הועילו להם כל נכליהם אשר נכלו, כי רצון האל יתברך היה עם יוסף לגדלו ודבר אלקינו יקום לעולם, כך פרעה אמר פן ירבה נגד רצון האל יתברך שאמר כן ירבה, וחשב מחשבות עליהם ולא עלתה בידו כאשר לא עלתה בידי אחי יוסף, ובכל מה שהיה קם על ישראל אותה קימה היתה על המצרים ועל קדקדם חמסו ירד", עכ"ל. וכך הם דברי הרמב"ן (בראשית לו, יג-טו) שמתבטא בביטוי הידועה "כי הגזירה אמת והחריצות שקר".

במדרש תנחומא (וישב ט) איתא בזה"ל: "אמר רבי יהושע בן לוי, בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם, מדת בשר ודם מכה באזמל ומרפא ברטיה, והקב"ה במה שהוא מכה הוא מרפה, יוסף לא נמכר אלא ע"י חלום, שנאמר ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלמות הלזה בא לכו ונמכרנו וגו' (בראשית לו, כו-כו), ולא מלך אלא ע"י חלום שנאמר ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם (בראשית מא, א), ע"ש".

והנה גם כאן היה אפשר לטעות ולומר שיוסף נמכר בגלל חלומו, ואם לא היה חולם לא היה נמכר, והטעות היא שמכירת יוסף היא

"וּבְזֶה תִּבְיֵן מֵה שְׁאַמְרוּ בְּשֵׁם (בב"מ מ.ב.) אֵין הַבְּרָכָה מְצוּיָה אֵלָּא בְּדַבְרֵי הַסְּמוּי מִן הָעֵינַן וְאֵין הָעֵינַן שׁוֹלְטֵת בּו שְׁנֵאמַר יְצוּ ה' אֲתָךְ אֶת הַבְּרָכָה בְּאַסְמִיךְ (דברים כח, ח), וְגַם אָמְרוּ שֶׁם בְּעֵינַן הֵיחֵא בְּבִרְיֵיתָא הַנִּכְנַס לְמוֹד אֵת גְּרוֹנָא אֹמֵר, יְהִי רְצוֹן שֶׁתִּשְׁלַח לִי בְּרָכָה בְּכָרִי הַזֶּה וְכו', מִדְּד וְאַחַר כֵּךְ בִּירַךְ וְכו', שְׁאֵין הַבְּרָכָה מְצוּיָה לֹא בְּדַבְרֵי הַמְּדוּד וְלֹא בְּדַבְרֵי הַמְּנוּי וְכו'."

"כִּי בְּאֵמַת שִׁפְעַת הַפְּרַנְסָה הוּא לְפִי גוּדֵל הַבְּטָחוֹן בּו יִתְבַּרְךְ וְהַשְּׁפֹטוֹת בְּטָחוֹנו מְסִיבוֹת חִיצוֹנוּיּוֹת שֶׁשֶׁם הוּא הַתְּלַבְּשׁוֹת שִׁפְעַת פְּרַנְסָתוֹ. דְּרַךְ מִשְׁלֵם אִם הוּא עוֹסֵק בְּמִשְׁא וּמִתֵּן עִם כַּמָּה עֹסְקִים שׁוֹנִים, וְכַל פַּעַם מְשִׁים בְּטָחוֹנו עַל הָעֶסֶק הֵיחֵא חִיצוֹנִי שֶׁהוּא רַק לְבוֹשׁ לְשַׁפְּעַת הָעֵלְיוֹן הַיּוֹרֵד מִלְּמַעְלָה וְלֹא עֵיקַר, וְהוּא מַחֲמַת שְׁאֵין לוֹ דַּעַת אֵינוֹ בּוֹטָח רַק עַל הַסִּיבָה, אִזִּי מְבִיא הַהִשְׁפָּעָה לְבַחֲנֵית צְמֻצוֹם שֶׁמְצַמֵּץ הַשְּׁפָעָה בְּהַסִּיבָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שׁוֹשֵׁב שֶׁהוּא הָעֵיקַר, וְלִכְךָ נִמְשָׁךְ לוֹ עַל יְדֵי צְמֻצוּמִים דְּרַךְ הָעוֹלָמוֹת כְּאִמּוֹר לְעֵיל, וְנִתְעוֹרֵר עַל זֶה קְטְרוּגִים דִּינִים וְצְמֻצוּמִים."

"אָבֵל מִי שְׂזוּכָה לְדַעַת הַשְּׁלֵם וְלֵאמֹנָה גְּמוּרָה שֶׁהוּא בַּחֲנִית הַבְּטָחוֹן שְׁעֵיקַר הַשְּׁפָעָה הוּא עַל יְדֵי בַעַל הַרְצוֹן, וְהַסִּיבָה הֵיחֵא שְׁעוֹסֵק בְּהַ שְׁמִמְנוּ יִסּוּבֵב לוֹ פְּרַנְסָתוֹ אֵינוֹ רַק כְּלִי רִיקָן הַמְּקַבֵּל לְמָה שְׁנוֹתְנִים לְתוֹכוֹ, שֶׁהוּא עַל יְדֵי שֶׁהָאָדָם הוּא מְלוּבָשׁ בַּחֹמֵר גְּשְׁמִי מוֹכֵרָה לְקַבֵּל גַּם כֵּן חֵיתוֹ דְּרַךְ מְלוּבָשׁ גְּשְׁמִי, אָבֵל לֹא שֶׁהַסִּיבָה הֵיחֵא הָעֵיקַר, וְכֵן מְבִינֵן הוּא מַחֲמַת בְּטָחוֹנו בְּה' שְׁאֵין מָה לְהִתְחַכֵּם בְּהַסִּיבָה לְעִשְׂתוֹה בְּדְרַךְ שִׁירְבָה אֹו יוֹמַעֵט הַשֶּׁכֶר הֵיחֵא מְבַלְעֵדִי רְצוֹן בַּעַל הַרְצוֹן הַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא, וְאִם עוֹשֶׂה כֵּךְ אִזִּי מְפַשֵּׁיט הַדְּבָר מְגַשְׁמִיּוֹת וּמְקַרְבָּה תְּמִיד לְמַקְוֵרָה לְבַעַל הַרְצוֹן שֶׁשֶׁם אֵין צְמֻצוֹם וְדִינִים, וְנַעֲשֶׂה כֵּךְ בְּאֵמַת שְׁאֵינוֹ מְקַבֵּל פְּרַנְסָתוֹ דְּרַךְ הַשְּׁתַלְשְׁלוֹת וְצְמֻצוּמִים כִּי אִם מִיד בַּעַל הַרְצוֹן עֲצֻמוֹ בְּהוֹפִיעֵנו עַלִּי רְצוֹן חֲסָדוֹ וְרַחֲמֵיו הַגְּמוּרִים."

"וְזֵהוּ כּוּוֹנַת הַפְּסוּק פּוֹתַח אֶת יְדָךְ וּמְשַׁבֵּיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן (תהלים קמה, טז), 'חִי' דִּיִּקָּא, שֶׁהוּא בְּמַדְרִיגַת צְדִיק הַנִּקְרָא חִי, שֵׁישׁ בּו בְּטָחוֹן הַגְּדוֹל עַל בַּעַל הַרְצוֹן לְבַדּוֹ, לוֹ 'מְשַׁבֵּיעַ רְצוֹן' דִּיִּקָּא, הַמוֹפְשֵׁט וּמוֹרֵק מְצַמֵּץ מְצוּמִים שֶׁלֹּא בִּירִידַת עוֹלָמוֹת רַק מִידוֹ לְבַד, שִׁזְהוֹ פּוֹתַח אֵת יְדָךְ וְדִיִּקָּא וּמְשַׁבֵּיעַ לְכֹל חִי שֶׁהוּא בְּמַדְרַגַת חִי שֵׁישׁ בּו בְּטָחוֹן הַגְּמוּר, לְזֶה הוּא מְשַׁבֵּיעַ רְצוֹן שֶׁהוּא גִּיזוֹן מְרַצוֹן הָעֵלְיוֹן, וְעַל כֵּן יֵשׁ בְּרָכָה עֵלְיוֹנָה בְּמִזוֹנוּתוֹ, כִּי עַל הַרּוֹב הַצְּדִיקִים אֵינֵן בְּנֵי מִשְׁא וּמִתֵּן וְעֹסְקֵי פְּרַנְסָה ע"י סִיבוֹת גְּשְׁמִיּוֹת כְּדְרַךְ הָעוֹלָם, וּמְכַל מְקוֹם גִּיזוֹנִין בְּכַבּוֹד בְּלִי טוֹרַח גְּדוֹל, וְיֵשׁ מֵהֵן שְׁנֵיזוֹנִין וּמִתְפַּרְנְסִין בְּכֹל צְרִיכֵיהֶם בְּמַעֲלָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר מְאוֹתָן הָעֵשִׂירִים הָעוֹסְקִים בְּעַסְקֵי פְּרַנְסָה, כִּי כֹל זֶה הוּא עַל יְדֵי גוּדֵל בְּטָחוֹן רַק בְּהַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא מְקוֹר הַרְצוֹן אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא שִׁיחֲשַׁבו לְבַטּוּחַ שׁוֹם בְּטָחוֹן עַל הַסִּיבָה, שֶׁלֵּהֵן נִמְשָׁךְ כֵּךְ עַל יְדֵי בַעַל הַרְצוֹן הַמוֹפְשֵׁט מִהַתְּחַלְקוֹת וְדִינִים רַק רַחֲמִים פְּשׁוּטִים."

"וְלִכְךָ כְּפִי שִׁיעוֹר הַתְּפַשְׁטוֹת הַבְּטָחוֹן מִן הַסִּיבוֹת, וְהַתְּקַרְבוֹת אֵל בַּעַל הַרְצוֹן, נִמְשָׁךְ לֵהֵן כֵּךְ הַשְּׁפָעָה בְּהַתְּפַשְׁטוֹת מִן הַסִּיבוֹת, כִּי אִם אֵין הַבְּטָחוֹן חֲזַק כֹּל כֵּךְ צְרִיךְ הוּא עַל כֹּל פְּנִים לְקַבֵּל דְּרַךְ אִיזוֹהַ סִיבָה וְהַתְּלַבְּשׁוֹת עַב כְּשִׁיעוֹר בְּטָחוֹנוֹ, אִם בְּטָחוֹנוֹ דַּק בְּמַעֲלָה גַם הַסִּיבָה הוּא בְּדָקוֹת בְּלִי עֵמַל וְטוֹרַח כֹּל כֵּךְ."

"וְזֵהוּ נִקְרָא בַּחֲנִית הַסְּמוּי מִן הָעֵינַן שְׁאֵינוֹ נִרְאֶה לְעֵינַן שֶׁהוּא אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא בַּעַל הַרְצוֹן וְלֹא בְּדַבְרֵי הַסִּיבָה הַגְּשְׁמִיּוֹת וְהַנִּרְאִית, וְזֵהוּ 'אֵלָּא בְּדַבְרֵי שְׁאֵין הָעֵינַן שׁוֹלְטוֹת בּו' שֶׁהוּא מְקוֹר הַרְצוֹן אֲשֶׁר עֵין לֹא רֵאתָה שְׁעֵלְיוֹ הוּא בְּטָחוֹנוֹ לְבַד, וְלִכְךָ גַם הַסְּתַפְּקוֹת צְרַכְנֵן אֵינוֹ נִרְאֶה לְעֵינַן הַרּוֹאֵה מֵהֵיכָן הוּא בָּא, לְפִי שְׁאֵינֵן בְּנֵי מִשְׁא וּמִתֵּן, וּמְכַל מְקוֹם יֵשׁ לָהֶם דִּי סְפוּקָן בְּרִיּוּחַ וְלֹא בְּצְמֻצוֹם, שִׁזְהוֹ הוּא עֵבוֹר שְׁבַטְחוֹנוֹ הוּא בְּמִי שְׁאֵין נִרְאֶה לְעֵינַן לִכְךָ פְּרַנְסָתָן אֵינֵן נִרְאֶה מוֹצֵא לְעֵין, שֶׁהוּא מְמַקּוֹם שְׁאֵין הָעֵין שׁוֹלְטוֹת בּו, וְלִכְךָ הַבְּרָכָה מְצוּיָה שֶׁם לְפִי שְׁאֵינוֹ בָּא לָהֶם עַל יְדֵי צְמֻצוּמִים שֶׁהֵן בַּחֲנִית דִּינִים רַק עַל יְדֵי בַעַל הַרְצוֹן, עֵכְלָה"ק."

עֲצָה עֲמוּקָה מְעַמֵּק חֲבֵרוֹן כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חו"ל (שבת פטו.), רָאוּי הִיָּה יַעֲקֹב לִירֵד בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרוּל לְמַצְרַיִם כְּדִי לְקַיֵּם גְּזִירַת יְדוּעַ תְּדַע, וְהַשִּׁי"ת סוֹבֵב אֵת מַכִּירַת יוֹסֵף בְּכַדִּי שִׁירַד בְּכַבּוֹד. וְכִמוֹ שֶׁמֶלֶךְ ע"י חֵלוֹם אֵין הַכוּוֹנָה שֶׁהַחֵלוֹם הוּא הַסִּיבָה אֵלָּא הַמְּסוּבָב, כֵּךְ ג"כ הַחֵלֶק שֶׁל 'נִמְכַר ע"י חֵלוֹם' הוּא הַמְּסוּבָב וְלֹא הַסִּיבָה.

וּמִזֵּה יֵשׁ לָנוּ לְלַמּוֹד שֶׁכֵּל מַעֲשֵׂה אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו לֹא יִכּוּלִים לְשַׁנּוֹת כְּקוֹצוֹ שֶׁל יו"ד מִמָּה שֶׁגִּזְרָה עֲלָיו חֲכַמְתּוֹ יִתְבַּרְךְ, וְמָה שְׁרוּאִים לְפַעֲמִים הַצְּלַחָה בְּתַחְבּוּלוֹת זֶה דּוֹקָא בְּדַבְרֵי שֶׁכְּבָר נִגְזַר עֲלָיו מִן הַשָּׁמַיִם שִׁיִּקְבְּלוּ וְהוּא סָבוֹר שִׁיִּקְבְּלוּ בְּגַלְל תַּחְבּוּלוֹתָיו.

« הַחֲרִיצוֹת הַבֵּל וְבַלְתֵּי יַעֲיֵל!! »

וְעֵי' בַסְּפֵר הַק' דִּגְל מַחְנָה אִפְרַיִם (בְּפִרְשַׁת בְּשַׁלַּח עַל הַפְּסוּק וַיִּאֶמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מִן הָאָדָם), שְׁכ' בּוּזָה"ל: "וְיֵשׁ לּוֹמֵר בְּדְרַךְ רִמְזוֹ מָה שְׁחַנְנִי ה' בְּרַחֲמֵיו וּבְרֹב חֲסִדּוֹ, עַל דְּרַךְ שְׁאִמְרוּ אֵא"ז וְזֵלָּה"ה עַל הַפְּסוּק בְּרוּךְ הַגְּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּה' וְהָיָה ה' מְבַטְחוֹ (יִרְמִיָּהוּ יז, ז), וְזֵה הוּא תוֹכֵן דְּבָרֵינוּ, כִּי יֵשׁ בּוֹטָח, וּמְבַטִּיחַ, וּמוֹבַטָח. בּוֹטָח הֵינְנוּ אוֹתוֹ שֶׁהוּא בּוֹטָח, מְבַטִּיחַ הֵינְנוּ אוֹתוֹ שֶׁהוּא מְבַטִּיחַ, וּמוֹבַטָח הֵינְנוּ אוֹתוֹ עֵילָה שְׁעַל יְדֵי זֶה הוּא בּוֹטָח לְבוֹא לְאוֹתוֹ הַדְּבָר."

"וְהֵנָּה דְרַךְ מִשְׁל, הַשִּׁי"ת הוּא הַמְּבַטִּיחַ לְאָדָם שִׁיתֵן לוֹ כֹּל צְרִיכּוֹ וְדִי מַחֲסוּרוֹ כְּשִׁילֵךְ בְּדִרְכּוֹ, וְהָאָדָם הוּא הַבוֹטָח בּוּזָה, וּמוֹבַטָח הֵינְנוּ שֶׁהוּא בּוֹטָח שֶׁהֵשֵׁם יִזְמִין לוֹ בּוּדָאֵי פְּרַנְסָתוֹ, אֵךְ צְרִיךְ עֵילָה לְזֶה שִׁיְהִיָּה סִיבָה מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ שְׁעַל יְדֵי יִתְפַּרְנַס, אֹו מִשְׁא וּמִתֵּן אֹו שְׁאֵר דְּבָר, וְהָאָדָם כּוּזָה עַדִּיין לֹא הִגִּיעַ לְהַאֲמוּנָה הָעַקְרִיּוֹת, כִּי הָעֵיקַר לְהַאֲמִין בְּה' שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא וְאֵין בְּלַתּוֹ, שְׁאֵינוֹ צְרִיךְ לְשׁוֹם עֵילָה וְסִיבָה שְׁעַל יְדֵי זֶה יוֹמַשֵּׁךְ לוֹ פְּרַנְסָתוֹ, כִּי הוּא עֵילַת כֹּל הָעֵילוֹת וְסִיבַת כֹּל הַסִּיבוֹת, וְאַפִּילוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה שׁוֹם עֵילָה וּמִשְׁא וּמִתֵּן וְשׁוֹם הַכְּנָה לְפְּרַנְסָתוֹ, הַשֵּׁם יָכוֹל לְהַזְמִין לוֹ פְּרַנְסָתוֹ בַּחֲסָדוֹ הַגְּדוֹל."

"וְזֵהוּ בְרוּךְ הַגְּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּה' וְהָיָה ה' מְבַטְחוֹ, הֵינְנוּ הַמוֹבַטָח שֶׁלּוֹ יְהִיָּה גַם כֵּן ה', שְׁרַךְ הוּא לְבַדּוֹ הוּא, וְאֵין שׁוֹם דְּבָר שִׁיְהִיָּה עֵילָה וְסִיבָה לְפְּרַנְסָתוֹ אֹו לְשְׁאֵר דְּבָר שְׁעַל יְדֵיָּה יִגְמּוֹר הַדְּבָר שֶׁהוּא מְבַטִּיחַ לוֹ, שְׁאֵינוֹ צְרִיךְ לְשׁוֹם דְּבָר וְשׁוֹם הַכְּנָה שִׁיְהִיָּה עֵילָה וְסִיבָה וְהַכֹּל הוּא רַק ה' יִתְבַּרְךְ, וְאַפִּילוֹ כְּשֵׁישׁ לוֹ הַדְּבָר עַל יְדֵי עֵילָה, יֵאֲמִין בְּאֵמוּנָה שְׁלִימָה שֶׁהוּא מִמֵּשׁ ה' יִתְבַּרְךְ שְׁרַצָּה לְפְּרַנְסָה אוֹתוֹ בְּדְרַךְ זֶה, אָבֵל לֹא שִׁיְהִיָּה מוֹכֵרָה הַדְּבָר עַל יְדֵי סִיבָה וְהַכְּנָה, רַק לְבַטּוּחַ."

"וְהֵנָּה הַקְּב"ה הוּא הַמְּבַטִּיחַ, שֶׁהַבְּטִיחַ לָנוּ בְּתוֹרַתוֹ הַקְּדוּשָׁה כֹּל מִינֵי יְעוּדִים טוֹבִים וְנַחֲמוֹת וּישׁוּעוֹת אִם נִלְךְ בְּתוֹרַתוֹ וְנִשְׁמּוֹר חֲקִיו וּמְצוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, וְאַנְחָנוּ עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים הַבוֹטָח שְׁבוֹטָחִים אֲנַחְנוּ בְּשִׁמּוֹ הַגְּדוֹל, וְהַמוֹבַטָח הוּא הַשְּׁתַלְשְׁלוֹת הַסְּבָה שֶׁנִּמְשָׁךְ לָנוּ הַישׁוּעָה בְּלְבוּשֵׁין, כְּמֵאֵמֵר הַכְּתוּב לְמַעַן יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדָךְ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה (דברים יז, טו), וְצוּוֹה לָנוּ הַשֵּׁם בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ הַגָּם שֶׁנִּבְטַח בְּשִׁמּוֹ הַגְּדוֹל, עִם כֹּל זֶה אֵין מִן הָרָאוּי לְסַמּוֹךְ עַל נְסִים, רַק נַעֲסוֹק בְּמַלְאכְתָּנוּ, וְהוּא בְּרוּב רַחֲמֵיו יִשְׁלַח לָנוּ בְּרַכְתּוֹ וְהַשְּׁפָעַתּוֹ הַטּוֹב שִׁישְׁפִיעַ בְּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, עַכ"ל הַק'."

וְעֵי' עוֹד דְּבָרִים נְפִלְאִים בְּאִרְיֹכּוֹת מִתּוֹקָה בְּסַפְּהָ"ק מְאוּר עֵינִים (פְּרַשַׁת וַאֲתַחֲנָן בְּסוֹף ד"ה בְּמַסַּכַת תְּעִנִּית), שְׁכ' בּוּזָה"ל: "וּבְמָה שֶׁמְבוֹאֵר לָךְ תִּבְיֵן גוּדֵל הָרַעָה שְׁגוֹרֵם ח"ו לְעַצְמוֹ אוֹתוֹ הָאָדָם הָעוֹמֵד לְקַבֵּל שִׁפְעַת פְּרַנְסָתוֹ מִלְּמַעְלָה עַל יְדֵי שׁוֹם סִיבָה דֵּהֵינְנוּ מִשְׁא וּמִתֵּן וְכִיּוֹצֵא בּו, אִם יֵשׁ שֶׁם קֶשֶׁר וְחֲסָרוֹן מְדוּת אֹו שְׁאֵר פְּסָלְנוֹת וְזִיּוּף שֵׁישׁ בּו ח"ו, שְׁעַל יְדֵי זֶה ח"ו מְגַדִּיל הַקְּטְרוּג וְהַצְּמֻצוֹם לְהַשְּׁפָעָה הַנִּשְׁפָּע לוֹ מִבַּעַל הַרְצוֹן, כִּי בַעַל הַרְצוֹן מְשַׁפִּיעַ תְּמִיד לְעֵינֵי כֹל חִי, רַק הוּא הַמְּקַבֵּל עֲצֻמוֹ גּוֹרֵם לוֹ לְהַתְּעַכֵּב הַשְּׁפָעָה ח"ו."